

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisli se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v četrtek, dne 13. julija 1933.

Štev. 78.

Zakaj so konference brezuspešne

28 velikih mednarodnih konferenc je bilo v povojnih letih in vse te konference so veljale tako veliko denarja, da bi bilo mogoče s tem denarjem izvesti velika javna dela. A uspeh teh konferenc? Ne dosti manj ko nič in ljudje so se na to redno brezuspešnost konferenc že tako navadili, da sploh nihče več ne veruje, da bi moglo priti zboljšanje od kakršnekoli konferen- ce. Konference so med ljudstvom izgubile vsak kredit.

In vendar so na teh konferencah tudi moške, ki slove po svojem strokovnem znanju, ki so tudi pošteni ljudje in ki bi v resnici hoteli najti pota za zboljšanje. A v kljub temu se končujejo vse konference z neuspehom ali pa kvečjemu s papirnatiimi resolucijami! Zakaj to, zakaj tudi naj- sposobnejši ljudje ne morejo nič doseči?

Odgovor je na dlani. Ker je osnovna za- hteva vseh teh konferenc, da se velikih dobičkov ne smejo dotakniti. Veliki dobički so sakrosanktni, veliki dobički so nedo- takljivi! In ker vlada ta aksiom, zato so tudi vsi sklepi konferenc polovičarski, zato se ne gre nobenemu vprašanju na dno! Tako pravi n. pr. danes Amerika, da je prvo in najvažnejše, da se zvišajo cene. Ko bodo cene visoke, bo takoj zopet nastopilo blagostanje. Resnica pa je, da bo blagosta- nje nastopilo samo za prav velike tvornič- arje, ker je znano, da delavske plače nik- dar vzporedno ne naraščajo z dvigom cen. Kljub višji delavski plači se dejansko pla- čilna sposobnost delavca pri višjih cenah ne bo zvišala in vsa nova teorija Amerike se bo izkazala kot napačna, ker služi le velikim dobičkom.

Vprašanje žitnih cen enako uči, da so veliki dobički nedotakljivi. V Podonavju je bila n. pr. od nekdanj doma žitna pro- dukcija in od nje zavisi življenje vsega pre- bivalstva. Če žitna produkcija preneha, je Podonavje brez zaslužka. Druga pa je stvar v velikih čezmorskih državah. Tam se je pričela industrijska proizvodnja žita iz špe- kulativnih nagibov in tam ni nobeno avto- hitono prebivalstvo vezano na to produk- cijo. Najbolj naravna posledica bi zato bi- la, da te države omeje žitno produkcijo, a one zahtevajo, da jo omeje tudi podonav- ske države, čeprav te od žita žive. Oni, ki imajo velike dobičke, nočejo nič popustiti, popuste naj le oni, ki že itak nimajo dosti.

Neštetokrat je že bilo ugotovljeno, da je sedanja gospodarska kriza v prvi vrsti po- sledica zmanjšane kupne moči prebival- stva. Naravna posledica te ugotovitve bi morala biti, da se zviša kupna sila prebi- valstva. To je le mogoče na ta način, da ljudje več zaslužijo, ali pa da vsled sploš- nega zvišanja cen dobe pri isti plači več pridelkov in izdelkov. Če bi n. pr. v Nem- čiji ali na Češkoslovaškem znižali carino na pridelke, bi se tam takoj vse pocenilo, a pruski junckerji bi manj zaslužili. Zato se carine še povečujejo. Če bi se drugod znižale nekatere zaščitne carine na indu- strijske izdelke, ko n. pr. pri nas na slad- kor, bi se tudi življenje pocenilo, a manj bi zaslužili oni, ki delajo velike dobičke!

Veliki dobički so pač nedotakljivi in za- to ne pridemo iz sedanje stiske. To doka- zuje tudi vsaka konferenca in to se vidi tudi na londonski konferenci. Govori se le o raznih teorijah, ki pri vsej svoji učeno- sti ne morejo prinesiti nobene rešitve. Kaj- ti vse vprašanje je veliko bolj enostavno. Treba najti pogum za rešitev, da se bo vsako blago raje delilo med potrebne za- stonj, kakor pa da bi se ga uničevalo. S- tisto kavo, ki jo vsako leto zaradi cene uni- čujejo v Braziliji, bi mogli v drugih drža- vah izvesti velika dela, ki bi dvignila bo- gastvo dežel in bi mogle polagoma te ku- povati tudi nekdanj odvišno kavo. In po- dobno je z vsemi drugimi pridelki in iz- delki, ki se uničujejo zaradi višje cene. Na ta način se pomaga samo nekaterim

producentom, da ohranijo svoje velike do- bičke, račun za te dobičke pa morajo pla- čati vsi drugi.

Protidraginski zakon proti velikim do- bičkom, ki pa bi se moral seveda tudi iz- vajati, je najboljši izhod iz krize. A tak- šen zakon bi se moral izvajati v vseh dr-

In le ne odnehamo!

Obrestno mero Narodne banke je treba znižati!

Vsi naši gospodarski stanovi, tako slo- venski, ko srbski in hrvaški, so že več ko enkrat naglasili svojo nujno zahtevo, da je treba obrestno mero Narodne banke na vsak način znižati. Na nešteti shodih in zborovanjih naših trgovcev, obrtnikov in industrijcev je bila ta zahteva podkreplje- na z veljavnimi argumenti in enako je do- nela ta zahteva tudi z zborovanj srbskih in hrvatskih gospodarstvenikov, da moramo mirno reči, da so bili v tem vprašanju vsi jugoslovanski gospodarstveniki enega in istega mnenja, da namreč treba obrest- no mero Narodne banke znižati. Proti tej strnjeni fronti vseh jugoslovanskih gospo- darskih ljudi in proti tej enodušni zahtevi našega gospodarstva pa je sedaj nepriča- kovano nastopil v »Slovenca« g. I. A. Ni naša naloga, da bi razpravljali o motivih tega nenadnega nastopa g. I. A.-a proti gospodarskim krogom, pač pa se moramo baviti z nastopom samim, ker bi mogel povzročiti, da bi naše gospodarstvo še na- prej trpelo pod pezo previsoke obrestne mere.

Kaj torej pravi g. I. A.? — Predvsem zelo globokoumno ugotavlja, da si mora biti na jasnem, kdor hoče debatirati o obrestni politiki emisijske banke, kako ta skrbi za zadosten promet z gotovino. Ker mislimo, da smo v to tajnost prodrli, sle- dimo nadaljnjim izvajanjem g. I. A.-a, ki pravi v glavnem:

Za obtok gotovine so najvažnejša eskont- na in lombardna posojila. Pri nakupu teh se morejo postaviti emisijske banke le na dvoje načelnih poslovnih stališč. Ali eskont- nira emisijska banka menice brez ozira na lastnika, samo da odgovarjajo menice njenim predpisom glede kratkoročnih posojil, ali pa se ozira na kredit- no sposobnost lastnika in mu kredit kontingentira. V prvem primeru mora biti obrestna mera tem višja, čim nižje je kritje. Pri kontingentiranju se navadno dogodi, da je ves eskontni in lombardni kredit razdeljen med denarne zavode, če- prav je po svojem bistvu namenjen pred- vsem trgovini in njenemu prometu. Slaba posledica tega sistema je, da morajo tr- govci plačevati še denarnim zavodom po- sebno provizijo, ki znaša običajno 25 do 50% obrestne mere emisijske banke. Druga slaba posledica kontingentiranja pa je, da se v primeru nelikvidnosti denarnih zavodov spremene vsi kratkoročni krediti v dolgoročne. Predpis o odstotkih zlatega kritja vzame emisijski banki možnost da- janja novih kreditov in tako pridemo avto- matično do tega, da imajo kredite le po- jetja, ki so si znala pravočasno pridobiti kredit emisijske banke, dočim druga žive ali hirajo ob privatnem kreditu.

Pri naši Narodni banki je odstotek zla- tega kritja že dosežen in zato so novi kre- diti nemogoči. Kredit Narodne banke uživa le omejeno število podjetij, pretežna večina podjetij pa nima od kreditov v N. B. nobene koristi. Ergo argumentira I. A.: je odvzeta N. B. tudi vsaka možnost, da vpliva na splošno obrestno mero na denarnem trgu! Tudi, če bi N. B., pravi g. I. A., znižala obrestno mero na 2%, bodo imeli korist od tega le njeni dolžniki, ker si bodo prihranili 40—50 milijonov. S tak- im znižanjem pa Narodna banka sploh ne more vplivati na znižanje obrestne mere.

»Zato je čisto odveč to veliko vpitje(!) o neizmernem pomenu znižanja obrestne mere Narodne banke, važna je le debata o načelih, kako naj oddaja N. B. eskont in lombard in pa o odpravi načela kon-

žavah, ker drugače ne bi imel pravega učinka. Niti misliti pa ni na to, da bi mogla katerakoli mednarodna konferenca skleni- ti ali tudi le priporočiti takšen zakon. Zato pa so tudi vse konference brez uspeha, ker so brez moči napram velikim dobičkom, ki so izvor vsega zla.

tingentiranja: Ta debata pa bi bila težja in tudi nevarnejša, dočim so napadi proti obrestni meri N. B. brez praktičnega po- mena, četudi prinašajo avtorjem lovorike.«

Tako torej g. I. A. in naša dolžnost je sedaj, da pogledamo, kakšne lovorike je prinesel g. I. A.-u njegov članek in njegov nastop proti zahtevi gospodarskih krogov.

Predvsem moramo povdariti, da tudi članek g. I. A.-a, dokazuje, da smo zašli v denarstvu v čisto nenormalne razmere in da je zato mnogo bolj umestno, če manj teoretiziramo, a raje tem bolj izdatno po- magamo gospodarstvu. Sam g. I. A. pri- znavna, da so danes dovoljeni skoraj vsi krediti N. B. le s posredovanjem bank, kar pomeni praktično, da morajo posojilo- jemalci plačevati za obresti in provizijo približno 10 odstotkov in to za posojila pri N. B., ki bi morala biti najcenejša. Je to obrestna mera, ki je visoka že za dobre čase, ki pa je neznosna za tako hude čase depresije, kakor vladajo danes. Če so padle vse cene, če je zemljiška renta padla tako katastrofalno, da se kmetija že ne izplača več, potem se mora znižati tudi obrestna mera, ali pa se plačevanje obre- sti in dolgov neha! Tu ne pomaga nobeno teoretiziranje, kako bi se v idealnih časih posli razvijali, tu je treba pregledati res- nice v oči. In ta pravi, da ljudje manj za- služijo, da je zaslužek kmeta minimalen, da je trgovina v zastoj, da vse trpi od pomanjkanja denarja. V takšnih časih, ko je padel donos zemlje, hiš in podjetij, mora pasti tudi donos kapitala, ker pač ni možnosti za prejšnji zaslužek. In zato se mora obrestna mera znižati ali pa pade čisti dobiček denarnega zavoda kljub ena- ko visokim obrestim. To je naša N. B. tudi doživela in ni le slučaj, da je za lansko leto morala odpisati toliko, kolikor je od- pisala v vseh 48 letih svojega obstoja. Ne gre in konec! To je prva napaka g. I. A., da je pozabil, da živimo v depresiji.

Druga napaka, ki ji sledi za petami pa je, da je g. I. A. prezrl še drugo važno dejstvo, da namreč mora Narodna banka biti tudi regulator kreditnega prometa. Dolžnost Narodne banke je, da skrbi, da je obrestna mera vedno v skladu s po- trebami in sposobnostjo gospodarstva. Te naloge se sicer naša Narodna banka ne zaveda v preveliki meri in zato je tem- bolj treba, da jo na njo opominjamo. Zla- sti še, ko je čisto jasno, da denarni zavodi nikdar ne bodo znižali obrestne mere, dokler je ne bo znižala tudi Narodna ban- ka. Smešno je govoriti, da bo pomagano z znižanjem obrestne mere Narodne banke samo onim, ki imajo od nje posojilo. Tako naiven menda le ni nihče, da bi kdo pričakoval, da bi imel direktno korist od znižanja obrestne mere tudi tisti, ki sploh nima posojila pri N. B. Toda indirektno korist bodo imeli vsi, ki iščejo in imajo kredit, ker bi bilo znižanje obrestne mere N. B. le uvod za njeno splošno znižanje. In to je oni glavni razlog »onemu vpitju« po znižanju obrestne mere N. B. in samo čudimo se, da tega razloga ni spoznal g. I. A.

Mnogo teorij je, kako priti iz sedanje krize, toda vse teorije so si edine v tem, da je pogoj gospodarskega ozdravljenja v večji investicijski delavnosti. Nemogoča pa je večja delavnost, če je kredit tako drag, da je rentabilnost novih podjetij onemogočena. Vsako novo podjetje pome- ni vendar tveganje denarja, a da bi kdo tvegala denar in moral plačevati še preti- rano visoke obresti za kredit, ki ga potre-

buje, je pač preveč zahtevano. Pogoj vsa- ke živahnejše delavnosti so nizke obresti in že samo v tem je dovolj močan razlog, da zahtevamo znižanje obresti. A tudi ta razlog je prezrl g. I. A.

In prezrl je g. I. A. še drugi, splošno znani razlog, da imajo namreč vse emisij- ske banke, z edino izjemo Bolgarske, nižjo obrestno mero, ko mi. Prav nikomur ne bo dopovedal g. I. A., da ne doživljajo tudi druge emisijske banke iste težave, ko naša. Povsod po svetu so gospodarske raz- mere razrvane, povsod trpe od spremembe kratkoročnih v dolgoročne kredite, da omenimo ta najbolj navaden argument g. I. A.-a, in vendar imajo povsod nižjo obrestno mero ko mi. Vendar ne bo trdil g. I. A., da so povsod drugod na svetu nespametni in da prav delajo samo oni, ki so istega mnenja ko g. I. A.: »Čim nižje dejansko kritje, tem višja mora biti obrest- na mera«. Tako vzklika g. I. A. Lepo bi ga pogledali v Nemčiji, če bi morali po tem receptu plačevati kar 35% in več obresti! Nimamo nobenega posebnega re- špeka pred tujcem, a vendar pravimo, kar je povsod drugod dobro, ne more biti slabo tudi za nas. Zlasti pa je gotovo, da bi bil naš izvoz, naša trgovina in tudi industrija mnogo bolj konkurenčni, če bi plačevali tako nizke obresti, kakor veljajo v drugih državah.

In na konec še eno vprašanje! Niso se še spremenili vsi kratkoročni krediti v dolgoročne, niso še nastopile sedanje težke razmere, a Narodna banka je le imela isto obrestno mero ko danes. Vidi se, da je poučni članek g. I. A. izšel mnogo pre- kasno.

Zato pa tudi ne bo žel g. I. A. nobenih lovorik, čeprav bo morda kje našel tudi lepo pohvalo. A v naših gospodarskih kro- gih prav gotovo ne in najbrže tudi ne v vseh krogih »Slovenca«, kjer se morda vsaj večasih spominjajo na kanonsko pravo in na nauk velikega Tomaža Akvinskega o nedopustnosti obresti. Zato moremo tem manj razumeti, zakaj je baš g. I. A. na- stopil kot zagovornik obrestne politike Na- rodne banke! Pa to je njegova stvar, kakor pa je stvar javnosti, da njegovo razlago o obrestni politiki Narodne banke odkloni z vso odločnostjo.

Pravilno!

Mestni župan dr. Pue je izdal okrožnico, s katero se prepoveduje vsako čezurno delo mestnih nameščencev in tudi urad- nikov. Vsa ta dela bodo v bodoče pover- jena brezposelnim delavcem in intelektual- cem. Ze dosedaj pa je ljubljanska občina mesto podpor zaposlovala brezposelne, ki so dobivali za en teden dela nakazila na hrano za štiri tedne.

Korak ljubljanskega župana dr. Puca je toplo pozdraviti. Samo z zaposlitvijo ljudi je mogoče ubiti brezposelnost. Podpore so večinoma le metanje denarja v brezno in ne rode nobenega pravega uspeha. Upa- mo, da bodo tudi druga oblastva sledila primeru ljubljanskega župana in z javnimi deli pričela boj proti brezposelnosti.

Trgovinski sporazum z Grško

V torek so bila končana pogajanja med našo in grško delegacijo za sklenitev do- polnilnega trgovinskega sporazuma. Novi sporazum velja osem mesecev od 20. mar- ca 1934. S sporazumom se ureja plačilni promet in določajo nekatere olajšave za izmenjavo blaga. Grška bo plačevala naš izvoz na polovico v devizah, na polovico pa v kompenzacijskih bonih. Za izvoženo pšenico pa bomo prejeli izjemoma 80% v devizah in 20% v bonih. Jugoslavija pa je dovolila carinske olajšave za grško posušeno grozdje, olive, fige, preproge in majhne pluge. Grška še nadalje jamči po- trebne kontingente za naše pridelke. Po- gajanja so se vodila v zelo prijateljskem duhu. Kljub velikim gospodarskim teža- vam je pokazala Grška veliko razumeva- nje za naše zahteve in je zato sklenjeni sporazum ugodna podlaga za zunanji tr- govino z Grčijo.

Za znižanje telefonskih pristojbin Vsi naj plačujejo enake telefonske pristojbine!

Zveza trgovskih združenj v Ljubljani je v smislu predkonference na zadnjem občnem zboru v Kamniku pričela energično akcijo za znižanje telefonskih pristojbin in za odpravo vseh neenakosti pri plačevanju telefonskih pristojbin.

Ta akcija je nujno potrebna, a tudi aktualna. Nujno potrebna, ker so telefonske pristojbine vsled svoje neenakosti mnogo previsoke, aktualna pa, ker se bo še letos začela revizija telefonskih pristojbin. Potrebno je, da se izvede ta revizija pravilno, da bodo zadovoljni vsi zainteresirani, zlasti pa oni, ki danes največ plačujejo. Revizija telefonskih pristojbin pa je nujno potrebna tudi zato, ker je danes sistem teh pristojbin vseskozi napačen.

Vsi telefonski naročniki so namreč razdeljeni pri plačevanju pristojbin v razne razrede in to ne po tem, koliko kdo uporablja telefon, temveč po poklicih. Trgovci so v prvem in drugem razredu in plačujejo najvišje pristojbine, ki znašajo v prvem razredu po 3800 Din za kraje, kjer je več ko 400 naročnikov, v drugem razredu pa 2800 Din na leto. V petem in šestem razredu, kjer so vsa javna in državna podjetja, zdravniki, inženirji, nabavljalne zadruge seveda tudi in drugi, ki uporabljajo nič manj telefon ko trgovci in ki so poleg tega dostikrat neprimerno bolj situirani, pa le po 720, oziroma 400 dinarjev na leto.

Z drugimi besedami se pravi to, da morajo trgovci in druga gospodarska podjetja plačevati telefonske pristojbine za druge in dostikrat naravnost bogate ustanove, kakor so vakufi, nabavljalne zadruge in drugi. V današnjih časih pa trgovci res ne morejo več plačevati telefonske pristojbine za druge in zato se naj uveljavi edino pravilo načelo, da se plačujejo telefonske pristojbine le po številu naročnikov v krajih, ker je pač znano, da se tem več uporablja telefon, čim več telefonskih naročnikov je v kraju.

Zveza trgovskih združenj predlaga zato, da se telefonske pristojbine odmerjajo po številu telefonskih naročnikov v posameznih krajih in sicer naj bi se delali kraji z 1-10, 10-25, 25-50, 50-100, 100-250, 250-500 in z več ko 500 naročniki. Delitev naročnikov po stanovih pa naj se odpravi. Obenem pa se naj zniža telefonska naročnina, ki bo v skladu z zmanjšanimi dohodki vseh slojev prebivalstva.

Prepričani smo, da bi takšna pravična ureditev telefonskih pristojbin koristila

tudi poštni upravi, ker bi se zvišalo število telefonskih naročnikov. Tudi poštna uprava se mora ravnati po edino pravilnem trgovskem načelu, da se dosejajo večji dohodki le z večjim prometom, ne pa s pretirano visokimi cenami. Previsoke cene so se še vedno izkazale kot napačen račun, ker znižujejo promet in s tem manjšajo dohodke.

Instalacijske pristojbine morajo biti za vse enake!

Najbolj napačno pa je, da se sedaj tudi instalacijske pristojbine plačujejo po stanovih. Trgovci morajo plačati za instalacijo telefona po 1600, oziroma 1200 Din, drugi pa plačajo od 1200 do 300 Din. Mnenja smo, da bi morala poštna uprava smatrati instalacijo telefona le kot nujno potrebno investicijo, ki ji omogoča redne letne dohodke. Instalacijski stroški bi morali biti čim nižji, da bi privabljal naročnike, da se ta ne bi prestrašil že predrage instalacije. Dobiček, ki ga ima poštna uprava od instalacije, bi moral biti minimalen, le toliko, kolikor je potrebno za amortizacijo aparatov in napeljave. To bi bila dobra trgovska politika poštna uprave, ki bi z njo znatno dvignila število naročnikov, ki ji vendar edino dajejo redne dohodke.

Že celo pa ne gre, da se celo instalacijski stroški plačujejo po stanovih. Vendar ne gre, da bi moral trgovec, tudi majhen trgovec plačevati petkrat več ko drug naročnik za instalacijo telefona. Je to grda krivica, ki se godi trgovcu in ki je ni mogoče olepšati s prav nobenim argumentom.

Če se že dovolijo kakšne olajšave pri telefonskih pristojbinah, potem bi se te smele dovoliti le pri naročninah, nikakor pa ne pri instalaciji, ki jo naj plačujejo vsi enako po dejanskih stroških. Edino pri naročninah bi se smele dovoliti kakšne olajšave, a to le za splošnost koristnim ustanovam in društvom, ki so tudi socialno šibki. Da pa plačuje nižje pristojbine nabavljalna zadruga, ki ima čez 4 milijone čistega dobička, je krivica, ki se obsoja sama. Le socialno šibki imajo pravico do olajšav, ne pa oni, ki delajo milijonske dobičke.

Na teh načelih naj bi se izvedla revizija telefonskih pristojbin in ker so ta načela edino pravilna, zato tudi upamo, da bodo upoštevana.

Avstrijski uspehi v Franciji

Treba priznati, da zna majhna Avstrija naravnost mojstrsko izkoriščati svoj boj z Nemčijo. Kamor pridejo avstrijski delegati, povsod so kar najbolje sprejeti in če le mogoče se jim ustreže.

To se je znova pokazalo ob potovanju dr. Burescha v London in Pariz, odkoder se sedaj vrača s celo vrsto uspehov. Predvsem je treba omeniti veliko posojilo Avstriji v smislu lozanske pogodbe. Največji boj je bil za francosko tranšo posojila v višini 100 milijonov šilingov. Ta tranša je sedaj zagotovljena. V kratkem pa bodo urejene tudi angleške, švicarske, italijanske in češkoslovaške tranše tega posojila.

Druga velika pridobitev za Avstrijo je preferenčni kontingent za uvoz avstrijskega lesa v Francijo. Te ugodnosti, ki jih ima Avstrija, so mnogo večje ko pa ugodnosti, ki jih je priznala Francija za naš les. V senatu je sicer še nekaj odpora proti tem ugodnostim, a vse kaže, da bo ta odpor kmalu premagan.

Avstrijski listi pa poročajo, da bo Francija tudi pričela pospeševati potovanja v Avstrijo. Da se dvigne avstrijski turistični promet, bo Francija znižala železniške vozne tarife za Avstrijo.

Kakor razumemo, da Francija vsled Hitlerjeve nevarnosti tako intenzivno podpira Avstrijo, tako pa moramo le povdariti, da bi pričakovali tudi mi vsaj enako naklonjenost. To tem bolj, ker smo mi že dokazali svojo zvestobo do Francije, dočim danes še prav nobeden ne ve, kakšno bo v odločilnem trenutku stališče Avstrije do Francije. Ne moremo si misliti, da ne bi bilo mogoče prepričati tudi Francijo, da so vendarle zvesti zavezniki najprej vredni podpore. Bojimo se zato, da se z naše strani mnogo premalo stori, da bi Francija z večjim razumevanjem upoštevala

potrebe in želje naših gospodarskih krogov, zlasti pa naših izvoznikov.

Pričakujemo zato od naših odločujočih krogov, da bodo nove francoske koncesije Avstriji uporabili v to, da pridobe tudi našemu blagu večji odjem v Franciji. Ni naša namera, da bi manjšali pravice, ki si jih je pridobila Avstrija, temveč da bi dosegli tudi mi enake.

Naj bi avstrijski uspehi v Parizu in Londonu vzpodbudili naše ljudi, da bi dosegli enake uspehe in s tem omogočili našim gospodarskim ljudem, da s povečanim izvozom preskrbe državi več deviz in ji dajo sredstva za nujno potrebna javna dela.

Adria prašek je boljši

ROOSEVELT DIKTIRA PLAČE
IN 40-URNIK

Roosevelt je podpisal prvo uredbo, s katero hoče izsiliti zvišanje delavskih plač in namestitev brezposelnih v podjetjih. Po tej uredbi je bombažna industrija obvezana, da vpelje v svojih podjetjih 40-urnik in minimalne plače. V južnih državah naj dobi delavec najmanj 12 dolarjev (oko 600 Din) na teden, v severnih pa 13 dolarjev. Enake uredbe bo izdal Roosevelt tudi za vsa druga podjetja.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaki obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. **Pere, suši, monga in lika domače perlov tovarna JOS. REICH** Poljanski nasip 4-6. Sebeburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Iz naših organizacij

Združenje trgovcev v Konjicah

vabi na skupščino, ki bo dne 21. julija 1933 ob poldevetih zjutraj v dvorani okrajne hranilnice v Konjicah.

Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstvenega odbora. 5. Odborenje proračuna za poslovno leto 1933. 6. Volitev 2 delegatov in njih namestnikov za skupščino Zveze trgovskih združenj. 7. Volitev 3 overiteljev skupščinskega zapisnika. 8. Predavanje zastopnika Zbornice TOI g. dr. Ivana Plessa. 9. Poročilo zastopnika Zveze trgovskih združenj. 10. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti se vrši eno uro pozneje druga skupščina z istim dnevnim redom, ki pa sklepa veljavno, neglede na število članov.

Udeležba je obvezna. Člani, ki se brez predhodne tehtne opravičbe ne udeležijo skupščine, se kaznujejo z globo do 1000 dinarjev.

Poslovodje morejo svojo tvrdko zastopati le, če so kot takšni oblastvom prijavljeni.

Za združenje trgovcev v Konjicah:

Predsednik: Tajnik:
Martin Sumer s. r. Mihael Fink s. r.

Adria prašek je boljši

RENTNINA SE MORA VEDNO
PLAČEVATI

Neka davčna uprava je sporočila davčnemu oddelku finančnega ministrstva to-le: Vsak dan se davčni upravi dostavljajo s sodnije sklepi, da se je izbrisala obrestna mera na vključene dolgeve in sicer ne samo za tekoče leto, temveč tudi za več let nazaj. Dolg je še naprej intabuliran, toda brez obresti. Davčna uprava je mnenja, da je treba v takšnih primerih zaslišati dolžnika in če ta izjavi, da mu je upnik obresti odpustil, se mora sporočiti davčnemu odboru, da ni obresti in da potem davčni odbor sklene potrebno po svoji uvidevnosti, na kar bi davčna uprava na temelju pozitivnega sklepa davčnega odbora izbrisala davek na rento. Na to vprašanje je dobila davčna uprava odgovor, ki se glasi: Črtanje vključene obrestne mere v nobenem primeru ne vpliva na davčno obveznost plačevanja davka na rento in zato takšne primere sploh ni prijavljati davčnemu odboru, ker je obrestna mera že preje določena. Sam izbris obresti še ne pomeni, da vključeni dolg ne donaja upniku nobenih koristi. Zato o kakšnem odpisu ne za tekoče leto in ne za prejšnja leta ne more biti govora, ker traja davčna obveznost še dalje.

Pomudbe, poupraševanja

Trgovinska agencija g. Petra S. Petrovića, Marseille, Rue Paradis sporoča, da so cene kožam od divjačine v Franciji sledeče: bela kuna 225 fr. frankov komad; rumena kuna 300 fr. frankov komad; planinska lisica 80 fr. frankov komad, podlašica 30 fr. frankov komad. Cene veljajo franco Marseille. Interesenti se naj za nadaljnje informacije obrnejo na gornji naslov.

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 12. julija objavlja: Zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih. — Naredba o izročanju pologov Narodni banki na zbiralni račun tujih držav. — Izpremembe točk 1. do 5. člena 20.a pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami. — Postavitev mojstrske izpitne komisije za podkovsko stroko. — Objave banske uprave o pobiranju obč. trošarin v l. 1933. — Razne objave iz »Službenih novic«, razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

OBCNI ZBORI

X. redni občni zbor Jugoslovanskih tekstilnih tvornic Mautner d. d. bo dne 29. julija ob pol 11. v sejni sobi Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani.

Po svetu

V takoimenovanem liškem procesu je drž. sodišče izreklo razsodbo, po kateri je bil Jurij Rukavina obsojen na smrt na večalih, več obtožencev na večletno robijo od 3 do 20 let, dva pa sta bila oproščena. Rukavina je aktivno sodeloval v revolucionarni organizaciji »Ustaša«, ki je bila vzdrževana od naših zunanjih nasprotnikov.

»Schulverein« in »Südmarka« tožita Avstrijo za 1.021.158 šilingov odškodnine, ker je Avstrija v drugem haaskem sporazumu l. 1930. pristala, da Jugoslavija zapleni premoženje teh društev na njenem ozemlju.

Resno gibanje proti makedonstvujuščin se je pričelo na Bolgarskem, da je morala celo vlada nekaj ukreniti proti vsakodnevni ubojem in umorom. Zgradila je za makedonstvujušče dvoje koncentracijskih taborišč, enega za mihajloviste, drugega pa za protogoroviste. Pod vplivom javnosti so celo makedonstvujušči izdali proglas, da bodo prenehali z ubijanjem, če se pol meseca ne izvrši noben atentat proti njim in če se ne bo skušalo razbiti enotnosti njih organizacije.

Londona konferenca bo zasedala še do konca tega meseca, nato pa bo odgodena do oktobra. Upajo, da bo med tem prišlo do preobrata v ameriškem stališču glede stabilizacije valut.

Francosko-italijanska pogajanja o Podonavju se v kratkem prično. Francoski ministrski svet je že določil program teh pogajanj. O njih poteku bodo stalno informirane države Male antante in deloma tudi pritegnjene k tem pogajanjem.

Mussolini je sprejel v daljši avdienci sovjetskega poslanika in za njim turškega zunanjega ministra, ki mu je poročal o vzhodnem londonskem paktu. Sodijo, da bo tudi Italija podpisala ta pakt.

Litvinov bo vsled podpisa pakta o ne- napadanju predlagan za Noblovo nagrado za mir, kakor poroča »Daily Express«.

Gömbös je sklenil z dr. Dollfusom ob svojem zadnjem bivanju na Dunaju nekaj pakt, ki določa složen nastop Avstrije in Madjarske v zun. političnih vprašanjih.

Soc. dem. poslanec, bivši general Körner je vložil interpelacijo na seji zveznega sveta zaradi Gömbösovega obiska. Izjavil je, da soc. demokrati ne bodo priznali nobenega pakta, ki ne bi bil odobren od zveznega sveta.

»Ilust. Kurjer Godzienny« poroča iz Pariza, da pomeni vzhodni londonski pakt samo začetek akcije, ki hoče doseči francosko-poljsko-ruško sodelovanje v vseh političnih vprašanjih srednje in vzhodne Evrope.

Plovno zvezo Poljske s Črnim morjem nameravajo zgraditi na ta način, da bi se po dogovoru med Rumunijo in Rusijo reguliral Dnjester tako, da bi postal plovec in potem s kanalom zvezal z Vislo. Rumunski listi poročajo v zvezi s tem načrtom o gospodarskem zblizanju z Rusijo.

Namestnik predsednika sovjetske vlade Skripnik se je ustrelil, ker so mu prišli na sled, da je v dogovoru s Hitlerjevci deloval za ocepitev Ukrajine od Rusije in njeno priključitev k Nemčiji. Na njegovem stanovanju so našli mnogo denarja in silno veliko kompromitujočega materijala. Sovjetsko-nemški odnosi so se vsled te afere zelo poslabšali.

Grof Reventlow, eden prvih in najbolj zvestih članov nar. soc. stranke, je pisal Hitlerju pismo, v katerem ostro protestira proti terorju, ki ga uganjajo nar. soc. voditelji. Ti ne mučijo samo ljudi, temveč krajevo aretirancem tudi denar in celo zadnje pare najbolj revnih delavcem. Reventlow pravi, da bodo Papen in njegovi ljudje skušali ta nasilstva izrabiti in vreči Hitlerjev režim.

Vse evangeljske cerkve namerava združiti Hitlerjeva vlada z novo cerkveno ustavo.

Narodni socialisti v Avstriji so sklenili, da mesec dni ne bodo več kadili, da bi se s tem zmanjšali dohodki države in bi prišla vlada v denarne težave.

Bombni in drugi atentati Hitlerjevcev so v Avstriji kar na dnevnem redu. Ti atentati ne povzročajo navadno posebne škode, zato pa se tem bolj odlikujejo po pobalilstvu.

Pri finskih državnoborskih volitvah so dobili mandatov: soc. demokrati 88 (doslej 66), agrarna stranka 54 (59), Lappo 32 (42), švedska stranka 21 (21), naprednjaki 11 (11), mali kmetje 3 (1) in nova kmetjska stranka 1 (0).

Denarstvo

STANJE NARODNE BANKE

Zadnji izkaz Narodne banke z dne 8. julija izkazuje te spremembe (vse v milijonih dinarjev):

Kovinska in zlata podloga se je zmanjšala za 0.54 na 1.899.4 in sicer so devize in zlato v blagajni narasle za 0.14, dočim so se zmanjšale devize za 0.69 na 101.9. Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se povečale za 0.37 na 42.2. **Vsota kovanega denarja** se je zmanjšala za 27.4 na 306.9. Povečala so se **posojila** za 17.5 na 2.260.6. **Eskontna** so narasla za 19.03 na 1.942.8, **lombardna** pa so se zmanjšala za 1.4 na 817.7.

Prejšnji predujmi državi so večji za 0.17 in znašajo sedaj 1.814.9. To so plačane obresti za izdane blagajniške bone. **Vrednosti rezervnega fonda, nepremičnin, poljišva in izdelovalnice bankovcev** so se povečale za skoraj 0.31. **Razne aktive** pa so se zmanjšale za 0.45 na 116.5.

Na pasivni strani se je rezervni fond povečal za 0.03 na 66.8; drugi fondi znašajo 8.5.

Število bankovcev v obtoku se je zopet zmanjšalo, in sicer za 31.9, da je vseh bankovcev v obtoku le 4.371.5. Narasle pa so **obveze na pokaz** in sicer za 44.7 na 1.002.1. Od teh obvez so se povečale državne terjatve od 3.2 na 7.3, depoziti po tekočem računu za 61.4 na 312.1, dočim so se razni računski zmanjšali za 19.9 na 682.6.

Tudi obveze z rokom so se povečale in sicer za 30.1 na 1.309.3, razne pasive pa so se zmanjšale za 52.9 na 326.2.

Zlato in devizno kritje se je znižalo od 35.44% na 35.34%, samo zlato pa 33.52 na 33.44%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

PADEC DOLARJA IN AVSTRIJA

Padec dolarja je v Avstriji posebno zadel lastnike ameriških posojil. Kakor pri nas, tako je tudi v Avstriji mnogo ljudi naložilo svoj denar v ameriška posojila Avstriji. Ker se izplačujejo kuponi teh posojil samo po tečaju avstrijske Narodne banke, mora lastnik posojila pretrpeti dvakratno izgubo in sicer tako v dolarjevem kot v šilingovem tečaju.

POLLETNO POROČILO BASELSKE BANKE ZA M. P.

Izkaz Banke za mednarodna plačila z dne 30. junija izkazuje znižanje bilančne vsote v enem mesecu za 8 milijonov na 712.4 milijona švicarskih frankov. Dohodki centralnih bank za lasten račun so se znižali za 12.5 milijona, vloge pa so narasle za 1.5 milijona. Vloge na pokaz so narasle za 4, kratkoročne pa za 10.5 milijona. Menice so ostale skoraj neizpremenjene na 151.7 milijona.

*

Sanacija »Bosanske industrijske banke, katere centrala je bila pred kratkim prenešana iz Sarajeva v Beograd, namestila se je na ta način, da se sedanje delnice v višini 20 milijonov dinarjev s pretiskanjem znižajo v vrednosti na 7 in pol milijonov, da bi bila dosežena stara višina osnovne glavnice. Pri sanaciji bi sodelovali poleg zagrebške skupine in beograjske, ki jo vodita dr. Ninčić in Ilija Mihajlović, še Dolnje-avstrijska eskomptna družba in švicarska eskomptna banka. Tako vsaj poroča »Politika«.

Hranilne vloge v avstrijskih denarnih zavodih so se v juniju znižale za 9.2 milijonov šilingov na 1568 milijonov.

Zlata podloga angleške banke se je v preteklem tednu povečala za 370.711 na 190.9 milijonov funtov.

Zlata podloga švicarske Narodne banke je v preteklem tednu padla za 55 na 1818 milijonov švicarskih frankov.

Transforni moratorij je proglasil Urugvaj za vsa tuja posojila.

Novo uzance v jajčni trgovini

Vsled raznih uvoznih odredb v drugih državah je zašla naša trgovina z jajci v najtežje nepravilne. Da ta trgovina popolnoma ne propade, je sklenilo **Združenje izvoznikov jajc in perutnine** v sporazumu z ministrstvom za trgovino, da izda celo vrsto ukrepov, ki naj dvignejo zopet trgovino z jajci in perutnino. Po mnogih sejah so izvozniki sklenili, da se v bodoče jajca ne kupujejo več po kosih, temveč **po kilogramih**. Z novo reformo se začne za enkrat na takimenovanem štajersko-zagorskem področju in sicer za blago, ki je na tujih trgih znano pod imenom štajersko.

Novo uzance Združenja izvoznikov se glase:

1. Odpravlja se sedanji način kupovanja jajc po kosih in se uvaža kupovanje po teži, to je po ceni za 1 kilogram.

2. Kot podloga kupovanja na težo se ima vzeti blago povprečne teže 54 kg za 1000 kosov in na tej podlagi se bodo izdajale cene za nakup blaga. Ta podloga je vzeta zato, ker more tako blago dobavljati omenjeno področje, inozemstvo pa zahteva iz tega področja blago te teže.

Cena

3. Sama cena, katero bodo plačevali vsak čas izvozniki po teži, ni niti predpisana niti obvezna, ampak je prepuščena volji posameznih izvoznikov.

Prevzemanje

4. Samo prevzemanje blaga se more vršiti ali pri izvozniku v njegovem skladišču ali pa izven njegovega skladišča, v kraju stanovanja in končno izven kraja njegovega stanovanja.

a) Pri prevzemanju v skladišču, je način popolnoma enostaven in ni treba nobenih navodil.

b) Izven skladišča v kraju bivanja morajo zbiraleci spravljati blago v tako zvane »štajgliee«. Netto teža se ugotavlja z odbitkom tare »štajgliee«.

Gospodarska vojna med Japonsko in Anglijo

Iz političnih vzrokov je bila Anglija v gospodarski vojni z Irsko in še pred kratkim tudi s sovjetsko Rusijo. Gospodarsko vojno z Rusijo je sedaj prenehala, zato pa grozi Angliji mnogo nevarnejša gospodarska vojna z Japonsko; kajti Japonska je vseskozi moderna država, z močno in razvito industrijo na vseh poljih. Vsled svoje nizke delovne sile in nizkega tečaja jene pa more tudi Japonska vedno nastopiti s tako nizkimi cenami, da more izpodrinuti angleško blago.

Med Indijo in Japonsko se je trgovinska vojna že začela. Indijska vlada je namreč povišala carino za 75 odstotkov na japonske izdelke, nakar je Japonska odgovorila z bojkotom indijskega bombaža. Indijska vlada se sicer opravičuje, da je morala zvišati carino v zaščito svoje domače produkcije. Japonci pa pravijo, da se je to zgodilo le v zaščito angleške tekstilne industrije.

Adria prašek je boljši

Japonska pa da je bila vsled kitajskega bojkota prisiljena, da si najde v Indiji nov trg za svoje tekstilne izdelke. Naravno je, da je indijska odpoved že 25 let obstoječe trgovinske pogodbe z Japonsko, to nad vse razkačila, posebno še, ker je kmalu nato odpovedala trgovinsko pogodbo z Japonsko tudi Južna Afrika. Ker se je tudi ta odpoved izvršila le na pritisk Anglije, računata Japonska, da bo Anglija pod vplivom svoje močne tekstilne industrije

c) Izven kraja bivanja izvoznika se mora teža ugotoviti na licu mesta. V kolikor se ne more natančno ugotoviti, ker je blago že spravljeno v zaboje, se zaboji stehtajo, trenutno se pri obračunu odšteje za zaboj in lesno volno, odnosno slamo 25 kg. Po dovozu blaga v skladišče se bo končno stehtala tara in napravil definitiven obračun.

5. Ti predpisi ne odpravljajo splošnih predpisov, ki veljajo v trgovini z jajci kot hranilnim sredstvom. To pomeni, da v kolikor ni posebej določeno, mora prodajalec vključ tem odredbam dobavljati samo tako blago, ki je sposobno za zauživanje kot hranilno sredstvo.

Področje

6. Te odredbe so obvezne za vse izvoznike jajc iz takozvanega štajersko-zagorskega področja z rajonom Podravine do vključno Virovitice. — Vzhodna meja gre po črti: Zagreb—Dugo selo—Grubišno polje—Virovitica.

Prestopki

7. Vsi izvozniki jajc so dolžni ravnati se v svojem poslovanju po teh predpisih. Združenje izvoznikov jajc in žive perutnine kraljevine Jugoslavije v Zagrebu ima pravico, po kateremkoli svojem članu ali po kakšni drugi imenovani osebi kontrolirati vsakega izvoznika in postopati z najenergičnejšimi ukrepi proti onemu izvozniku, ki bi kršil te predpise. Stroški kontrole gredo na breme kriveca, t. j. v primeru, da se ne ravna po predpisih, v breme onega, ki je kršil predpise, v slučaju napačne prijave pa v breme onega, ki je napačno prijavil.

8. Ti predpisi se uveljavijo dne 15. julija 1933 in veljajo do preklica, o katerem skopa plenarni sestanek večine izvoznikov s tega področja.

nemški ali ameriški industriji. Japonske tvornice imajo najmodernejše stroje in uporabljajo vse najnovejše pridobitve tehnike. Japonski strokovni delavci so izvrstno šolani, med japonskimi producenti pa obstoja ozko in načrtno sodelovanje, kakor je v drugih industrijah le redko. Poleg tega podpira država japonsko industrijo na vsi moč in industrializacija Japonske se je izvedla pod državnim vodstvom. V razvojni dobi je bila japonska industrija varovana z visokimi zaščitnimi carinami, nato ji je pomagala vlada s premijami in s posebnimi jamstvi. Dostikrat pa je dovoljevala novim tvornicam tudi **davčno prostost na več let**. Takšne pomoči pač ni dobivala od države niti ena druga industrija.

Država pa je na Japonskem izvedla tudi organizacijo japonske industrije. Pod državnim vodstvom so bile združene posamezne tvornice v kartele in z državno podporo si je japonska industrija razdelila med seboj trge in z državno subvencijo znižuje cene svojih izdelkov, da more prodirati na tuje trge.

Zato pa bo tudi boj angleške industrije z japonsko težaven in zato bi bila nova gospodarska vojna z Japonsko za Anglijo mnogo bolj nevarna ko obe prejšnji gospodarski vojni.

Zunanja trgovina

USTANOVITEV ŽITNEGA SINDIKATA

Naši žitni izvozniki so se sporazumeli in ustanovili žitni sindikat, h kateremu so pristopili tudi zastopniki zadrug. Naloga žitnega sindikata bo, da skrbi za čim boljše ceno žitu, da pospešuje izvoz žita, da najde nove trge in da nadzoruje delo ob odkupu in izvozu žita.

VEČJI IZVOZ SIROVIH KOŽ

V zadnjem času se je neprestano boljšal izvoz sirovih kož iz naše države. Najbolj so se izvažale ovčje, goveje, kozje in jagnjetove kože. Izvoz je bil mnogo večji ko lansko leto. Kože od divjačine pa so se šele začele zahtevati in se bo kupčija z njimi šele pričela.

DOPOLNILNI TRGOVINSKI DOGOVOR MED FRANCIJO IN ČEŠKOSLOVAŠKO

Te dni je bil objavljen dopolnilni trgovinski dogovor med Francijo in Češkoslovaško, ki je važen tudi zatagadelj, ker določa razne izjeme za klavzulo največje ugodnosti. Tako ne velja največja ugodnost za olajšave, ki se dovolijo sosedni državi v obmejnem prometu, ravno tako ne za olajšave, ki naj preprečijo dvojno obdačenje in tudi ne za zaščitne odredbe, ki so bile izdane v svrhu izravnave valutne diference. Končno ne velja največja ugodnost za olajšave, ki bi jih dovolila Francija na podlagi priporočil konference v Stresi. V posebnem pismu na češkoslovaškega poslanika Osuskega pa izjavlja francoski zunanji minister, da bodo vsi od Francije sklenjeni dogovori na podlagi konference v Stresi neveljavni, če bi Češkoslovaška izjavila, da njej škodujejo. Končno je bila med Francijo in Češkoslovaško dogovorjena tudi carinska prostost za embalažo in nekatere predmete, ki se zopet izvozijo, oziroma uvozijo.

*

Izvoz sladkorja se je na Češkoslovaškem povečal v juniju od 23.219 na 30.939 ton.

Italija je uvozila od 1. julija 1932 do 1. julija 1933 3 milijone stotov žita, lani 7.2 milijonov.

Kanada je znižala za drugo polletje l. l. carino na uvoz avstrijskih izdelkov.

Ostra konkurenčna borba se je začela v Italiji med ruskim antracitom in angleškim premogom.

Vrednost poljskega uvoza je znašala v juniju 68, izvoza pa 77 milijonov zlotov. Poljska zunanja trgovina je torej bila v juniju aktivna za 9 milijonov zlotov.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitek.

Nova ameriška »prosperity«

Rooseveltovo nepopustljivo stališče v valutnem vprašanju je precej razumljivo, če se upošteva konjunktura, ki je nastala v Ameriki po devalvaciji dolarja. V vseh panogah industrije se baje oživlja delavnost in mestoma v zelo znatni meri. Padeč dolarja je oživel ameriško gospodarstvo in zato ni čuda, če noče Roosevelt tvegati, da bi stabilizacija dolarja na zlati valuti zopet uničila vso to konjunkturo. Spodnje številke kažejo najbolj nazorno veliko oživljenje v ameriškem gospodarstvu, ki je nastopilo po padcu dolarja.

	Koncem tedna			
	26. III.	25. VI.	2. VII.	9. VII.
Promet delnic v 1000 kosih	5.180	24.590	25.170	28.800
Dnevni denar, odstotek	3-00	1-00	1-00	1-00
Promet v bonih v milijonih dolarjev	56-1	75-0	78-6	71-9
Indeks industrijskih delnic v %	41-7	72-3	74-1	81-0
Indeks železniških delnic v %	21-8	37-4	39-8	46-8
7% nemško posojilo	57-2	42-5	43-2	47-0
Izdelava vagonov v tisočih	438	565	588	605
Jeklena produkcija v % kapacitete	14	50	53	56
Pridobivanje olja v 1000 sodih	2.126	2.612	2.514	2.608
Zlata podloga Fed. Rez. bank v milij. dol.	3.192	3.533	3.544	3.544
Obtok bankovcev v milij. dol.	3.916	3.090	3-061	3.115
Kredit Fed. Rez. bank v milij. dol.	2.888	2.186	2.174	2.200
Kupna moč dolarja 1913 = 100%	117-8	104-0	103-2	101-4
Cena bakra za elektriko	5-12	8-00	8-00	8-75
Cena cinka East St. Louis	3-07	4-35	4-50	4-75
Cena svinca	3-00	4-20	4-20	4-40
Cena pšenice	66-5	91-6	102-5	108-7
Cena bombaža	6-50	9-50	10-15	10-80

USTANOVITEV DANSKO-JUGOSLOVANSKEGA DRUŠTVA

Na iniciativo danskih prijateljev Jugoslavije se je ustanovilo v Köbenhavnu Dansko-jugoslovansko društvo. Namen tega društva je, z medsebojnim spoznavanjem doseči zblizanje obeh narodov. Akcija za ustanovitev društva je gladko napredovala, ker je pripravljani odbor našel povsodi dober sprejem. Prvega ustanovnega zбора se je udeležilo nad sto ljudi, ki pripadajo najbolj uglednim danskim krogom. Ustanovni občni zbor je otvoril vice-konzul direktor Karl Torgler, ki je v kratkem govoru opisal namen društva. Nato je bil izvoljen odbor z direktorjem Torglerjem na čelu. Po izvolitvi odbora je bila akademija, pri kateri se je serviralo jugoslovansko vino. Glavna točka akademije je bilo predavanje g. Pakacija o Jugoslaviji. Predavanje je pojasnjevalo veliko lepih skopičnih slik. Zadnja točka akademije je bil nastop danske pevke Inger Raslođ, ki je pela jugoslovanske pesmi v našem jeziku.

BREZPOSELNOST SE MANJŠA

Mednarodni urad za delo v Ženevi je objavil statistiko o stanju brezposelnosti v raznih državah. Iz te statistike se vidi, da je nastalo majhno zboljšanje in je število brezposelnih padlo. V primeri z lanskim junijem se je letos število brezposelnih v jun. znižalo v Angliji od 2-82 milj. na 2-63, v Nemčiji od 5-82 na 5-30 in v Franciji od 0-32 na 0-31 milijona.

Razno

Iz zgodovine mila

Stari kulturni narodi mila še niso poznali. Šele potem, ko so Rimljani zavojevali Galijo, so spoznali milo, ki so ga stari Kelti že uporabljali. Pred tem pa so poznali Rimljani samo olje kot sredstvo za čiščenje. Središče proizvodnje mila je bilo v starem veku v Marseilleu, pozneje pa tudi v Genovi in Benetkah. Kakor iznajdba mila, tako se je tudi njegova izpopolnitev začela v Franciji. Francoz Chevreul je kot prvi začel racionalno izdelovati milo. Velik napredek milne industrije je nastal, ko so začeli Nemci in Angleži uporabljati za izdelavo mila mesto loja kokosovo olje in olje drugih palm. Poseben napredek milne industrije je povzročila iznajdba polzrnatega mila.

En milijon za znamko. Filatelistični svet je razburjen. Gre za prvo znamko oziroma pisemsko kuverto, ki je bila poslana po zračni pošti. Leta 1793, torej pred 140 leti, je Francoz Jean Pierre Blanchar poletel z balonom na Angleško in vzel s seboj pismo za mestni svet angleškega mesta Noodbury. Sedaj išče to pismo, oziroma kuverto angleško filatelistično društvo in ponuja tistemu, ki bi našel to pismo, en milijon nagrade. Išcite!

Avstrijsko vrhovno sodišče je izreklo razsodbo, da je odvetnik dolžan nadoknaditi škodo, če vodi za svojo stranko tožbo, ki nima nobenega izgleda na uspeh.

Stroški svetovne vojne so znašali po ameriških računih 500 milijard dolarjev. To bi zadostovalo, da bi vsaka rodbina v Franciji, Združenih državah Sev. Amerike, v Nemčiji, Avstriji, Angliji in sovjetski Rusiji dobila lasten dom in 2000 kvadratnih metrov vrta ter pohištva v vrednosti 1250 dolarjev.

Po podatkih kitajskega zunanega ministrstva živi več ko 6 milijonov Kitajcev v tujini, od teh je 450.000 v Evropi in Ameriki. 1-5 milijonov Kitajcev živi v malajskih državah, 1-4 milijona v Siamu, 1-2 milijona v Nizozemski Indiji, 450.000 v Anamu in 225.000 v Burmi.

Sovjetska Rusija je v letu 1931 uvozila knjig za več ko 4 milijone mark. Od teh je bilo 65 odstotkov knjig tehnične in prirodoslovne vsebine, 13 odstotkov kmetijske, 4 odstotkov medicinske in 2 odstotka razne vsebine.

Dobava-prodaja

Pri Intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani bo komisijski nakup sena, ovesa in slame direktno od ponudnikov, in sicer za seno od dne 20. julija t. l. in za oves in slamo od dne 1. avgusta t. l. dalje vsak dan od 7. do 12. in od 14. do 18. ure.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do dne 1. avgusta t. l. ponudbe o dobavi 4.700 kg lesnega oglja, 500 kg železne pločevine za kotle, 360 kg železne pocinkane pločevine; do dne 2. avgusta t. l. o dobavi večje množine železne pločevine, železne pocinkane pločevine, manesmanovih cevi ter raznega drugega železja za brodogradnjo, ca 2.000 kg medene poltrde pločevine in okrogle medvi v šibkah ter ca 1.000 kg bakrenih cevi; do dne 3. avgusta t. l. o dobavi 2.000 kg govejega topljenega loja in do dne 4. avgusta t. l. o dobavi 150 m lanene jadrovine ter 70 m molinosna platna.

Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do dne 18. julija t. l. ponudbe o dobavi 100 m² solinskega stekla, 10.000 kg bukovega oglja, 10.000 kg plinskega kovaškega koksa in 14.665 m³ borovih plohov ter 3.507 kub. m borovih remeljnov.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do dne 21. julija t. l. ponudbe o dobavi 60 m kaliko platna širine 100 cm, 40 m širting platna širine 60 cm, dalje forzes papirja raznih barv in 40 navadnih knjigoveških igel; do dne 23. julija t. l. o dobavi 25 trajnožarnih irskih peči znamke »Fremo« iz litega železa, 230 m cevi iz črne pločevine za dim, 5 zaslonov za peči, posode za premog itd.; do dne 25. julija t. l. o dobavi 260 kg kravje črne kože, 20 kg ovčje kože, 50 kg debele kože (croupon) in o dobavi 180 ton peska za oblikovanje (Formsand); do dne 26. julija t. l. o dobavi 4660 kg kuttnega železa v šipkah raznih dimenzij in 10 naslonjačev ter 40 sedal za stole po skici, ki je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, dalje o dobavi 50 emajliranih pljuvalnikov in 10 emajliranih doz za milo; do dne 27. julija t. l. o dobavi več komadov raznih prebijačev, matric in potrebnih nožev za brodogradnjo po spisku predmetov in skicah, ki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled; do dne 28. julija t. l. o dobavi enega kompletnega poltovornega avtomobila; do dne 30. julija o dobavi več kosov raznega stekla, prizem, steklenih rozet itd., 80 m² stekla za okna v ploščah, dalje porcelanskih plošč za strojni telegraf, porcelanskih umivalnikov, 10 kompletnih angl. klozetov in 5 kompletnih brodskih klozetov po skicah, ki so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljub-

ljani; do dne 31. julija t. l. o dobavi 100 kg boraksa v prahu, 30 kg salmijaka v kosih, 40 kg salmijaka v prahu, 200 kg solne kisline, 2500 kg kalcium karbida, 100 kg kristalnega magnezium-hlorida, 900 kg magnezita v prahu, 1 kg nitrata, 15 kg kalijeve lužine, 60 kg krede za pisanje, 15 kg grafita in 800 kg grafita v prahu, 300 kg azbestnih pokrivač, 100 kg azbestne vrvi za izolacijo cevi in 150 kg azbestnega platna.

RUSIJA BO GRADILA TEKSTILNE TVORNICICE V TURČIJI

V Ankaru se je vrnila iz Moskve turška delegacija in prinesla s seboj ruske načrte za zgraditev tekstilnih tvornic v Turčiji. Nove tvornice naj bi letno izdelale 30 milijonov metrov blaga. Vse stroje bo dobavila Rusija in poslala tudi potrebne inženirje za gradbo tvornic.

Tržna poročila

LJUBLJANSKI TRG

Zadnji trg v sredo je bil dobro založen, kupčija pa manj živahna. Na kmečkem trgu je bilo posebno mnogo češenj, ki so se prodajale po 4 Din. Vpavske in štajerske češnje so bile nekoliko dražje. Rdečih jagod je bilo manj in so se zato neznatno podražile. Prodajali so jih po 4 Din kg. Zato so se pa pojavile na trgu rdeče maline, ki jih prodajajo po 10 Din kg. Borovnic je še vedno veliko in je njih cena neizpremenjena po en dinar liter. Gob je mnogo manj, ko lani in so se prodajale po 4 Din za merico. — Cena za meso je ostala neizpremenjena. — Na zelenjadnem trgu je bilo dovolj domačega blaga vseh vrst. Domači stročji fižol je bil po 4, tuji uvoženi po 5 Din. Domač grah v stročju so prodajali po 2 Din kg, zluščeni pa po 1-50 merica. Kumar je bilo zopet več na trgu in je bila cena za manjše kumare po 1-50 za kos. Zelenjava je bila zelo poceni in so se dobile dve veliki zeljnati ali ohrovtovi glavi po 1-25. — Novega krompirja, ki so ga prodajali tudi že na debele, je bilo zelo mnogo na trgu in se je splošno prodajal po 1-50 Din kg. — Na perutninskem trgu je bilo jaje manj ko navadno in so se zato nekoliko podražila. Drobna jajca so bila po 1-20, lepa pa po 1-50 Din za par. V splošnem se kaže pri vseh pridelkih tendenca za nižje cene, le za meso so stalne.

ZITNI TRG

Tendenca je še nadalje krepka. Na ljubljanski borzi notira baška pšenica 76 kg od 285 do 290, 77 kg od 295 do 300 Din; koruza po 127-50 do 132, za julij po 135 do 137-50; moka Og po 430 do 435 in po 440 do 445. — V Novem Sadu notira pšenica po 230 do 235, ječmen po 70 do 75, koruza iz Bačke 77 do 79. — V Somboru: banatska pšenica po 225 do 227-50, bačka in banatska potiska po 227-50 do 230, novi ječmen po 63 do 64, koruza po 75 do 77, za avgust po 76 do 78; moka Og in Ogg po 365 do 380, št. 2 po 345 do 360, št. 5 po 325 do 340, št. 6 po 305 do 320, št. 7 po 200 do 215 in št. 8 po 70 do 75. Tendence mirna.

DUNAJSKI ŽIVINSKI TRG

Na trg z dne 10. t. m. je bilo prignanih 1833 glav goveje živine, od teh iz Jugoslavije 112. Cene so bile te: najboljši voli po 1-40, I. vrste po 1-20—1-35, II. po 1-10 do 1-18, III. vrste po 0-95—1-05; krave I. vrste po 1-05—1-10, II. 0-75—1-00; bikli po 1-02—1-15; klavna živina po 0-70—0-92. Voli so se pocenili za 5 grošev, bikli pa za 2—4 groše.

DUNAJSKI SVINJSKI SEJEM

Na svinjski sejmu z dne 11. t. m. je bilo prignanih 8476 pršutarjev in 4892 špeharjev, od teh iz Jugoslavije 2214. Cene so bile te: špeharji najboljši po 1-32, I. vrste po 1-29 do 1-30, II. vrste po 1-27 do 1-28, kmečki po 1-27 do 1-32, najboljši kmečki po 1-35; pršutarji najboljši po 1-60 do 1-65, I. vrste po 1-35 do 1-50; špeharji I. vrste so se podražili za 2 groša, križani so se pocenili za 5, pršutarji pa za 5 do 10 gr.

Brzjavlj:
Krispercoloniale Ljubljana
Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale

Lasnik:
Josip Verlič

Veletrgovina kolonijalne robe. Velepražarna kave. Mlini za dišave

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga špirta, raznega žganja in konjaka. Mineralne vode

Točna postrežba — Ceniki na razpologo
Ustanovljeno leta 1840

Iz združnega registra

Vpisala se je reg. z. z o. z. »Mariborski tedenc. Namen zadruge je prirejati poučne gospodarske shode, razstave, ogleda, koncerte, kulturne, športne in zabavne prireditve in organizirati posebne fonde za ustanavljanje, vzdrževanje in podpiranje raznih socialnih in kulturnih ustanov. — Opravilni delež znaša 500 Din, jamstvo je enkratno. Člani načelstva so: dr. Franjo Lipold, načelnik; Rudolf Golouh, podnačelnik, Dragotin Roglič, Loos Josip, Gilly Alfonz, dr. Miroslav Ploj in Valjak Juro.

Konkurzi in prisilne poravnave

Potrjeni sta poravnalni postopani v zadevi »Alpine«, družbe z o. z. v Ljubljani, in mizarja Črmeta Alberta v Zg. Šiški.

Motvoz Grosuplje
domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani